

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 16. ANUL XIV.

Sabiu, in 24 Febr. (8 Mart) 1866.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2. cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Sabiu 23 Fauru.

Nimic'a pe lumea acest'a nu e mai usioru decatu a strica a destrui ce-va. Nimic'a mai greu decatu a edifica ce-va, ce sa aiba duratate. Nimic'a mai usioru pe lumea acest'a decatu a te pune pe terenu negativu si nimic'a mai greu decatu a sustine o activitate neintrerupta, a carei urmari sa fia numai durabile, dara sa fia si neespuse criticeloru celoru pricepatori si nepricepatori.

Astefeliu este positiunea natiunei romane astadi grea si critica. ba o vedeamu trasa la indoiela chiaru si de fii sei. Unu numeru de rele se deducea din participarea loru la actiune, pe candu nu vinea nimenea sa ne deslusiésca chiaru si lamuritu prestigiele din o negatiune absoluta. Plebeii romaniloru vechi esise pe muntele sacru, se pusera pe terenulu negatiunei si ore fabul'a lui Meneiu Agrippa sa fia fostu in stare de ai indemná, cá sa parasésca terenulu ocupatu? Atunci trebuie se dicemu, ca simpli omeni trebuie sa fia fostu acei omeni, cari prin o simpla poveste sa se induplece a parasí terenulu ce l'au fostu ocupatu.

Ni se pare ca precum atunci amenintiarea inamicului comunu decise intorcerea plebei in Rom'a, asiá si acum starea cea ticalosa materiala si spirituala in care ne aflamu, ne indemná a nu parasí, ci a remanea pe terenulu actiunei pe carele ne-amu pusu.

Astadi insa, deca ne putemu esplica situatiunea din diuarie, vedemu, séu ni se pare celu putinu asiá, prea multu zelu din partea unor'a pe terenulu actiunei. Vedemu ca se facu proiecte de o eventuala pactare cu Ungari'a la diet'a din Pesta in privint'a uniunei. De alta parte se facu propuneri de unu congresu séu adunare, carea se botéza si cu numele de universitate a romaniloru, ceea ce sa nu aiba mai putinu de scopu, decatu compunerea unei representatiuni a la universitatea sasésca. Mai vinu printre acestea si unele idei, cari se paru a ne indrepta in cele ce amu disu si noi dar si „Gaz. Trans.“ candu amu mentiunatu, ca magiario-secuii nu au participatu la diet'a din 1863/4.

Departa sa fia de noi de a avé intentiunea, cá sa intramu in vre-o polemica cu cine-va acum in tempulu acestu scumpu; din contra apretiuimu interessulu de caps'a natiunala ori in ce forma ni se arata; insa ne tememu numai, ca prin zelu prea multu sa nn ne aruncamu sagét'a dincolo de tinta.

Sa nu fimu nici formalisti ex professo, nici sa schimbamu principulu cu capriciulu cerbicosu.

Credemu asiá dara, ca noi dela cele de pana acum trebuie numai sa procedemu mai departe, dar pe bas'a celoru din trecutu. Ce amu cerutu noi dela tronu prin „votulu minoritatiiei“ in privint'a uniunei si care au fostu reservatiunile date de cátra romani cu ocaziunea alegeriloru de fatia? Scimu bine, ca noi dorimu, ca uniunea incatu privesce tier'a nostra sa se trateze in o dieta transilvana; iara mergerea nostra ad hoc la diet'a unguresca este numai cu privintia la actulu incoronarei, incatu adeca regele e totu odata si mare principe alu Ardélului. Cugetamu ca acest'a a fostu conceptulu politicu alu romaniloru si nimic'a mai departe. Ceealalta actiune a romaniloru ardeleni in Pesta este defensiv'a tocma a acestui conceptu. Aclamatiunea poporului romanu la reintorcerea anteluptatoriloru nostri dela Clusiu in anulu espiratu, credemu ca au afirmatu acestu principiu si speramu ca acest'a nu va fi evaporatu cu cele din urma cuvinte pronunciate la manifestarea de bucuria, candu se primira barbatii cari ne-au reprezentatu la diet'a din Clusiu. Motive politice cari sa ne fia strapusu de pre terenulu acest'a, dupa sciinti'a si cunoscinti'a nostra inca nu suntu.

Deca este astfelu, atunci credemu, ca barbatii nostri caroru ni s'a incredintiatu reprezentarea la dieta, au in cea mai mare claritate demarsi'a loru si ce aru fi de a li se mai dá pre drumu nu scimu, afara deca cumva s'au schimbatu situatiunea, séu deca vomu avé sa damu votu de neincredere celoru ce ne au reprezentatu la diet'a din Clusiu.

Mai departe, ca lucrurile acelu romanu, cari apera interesele nostre in diete séu ori si unde le recunoscemu de ale nostre si ca avemu dreptu a ne increde sortea natiunala in manile loru, a privi intr'ensii universitatea natiunala este lucru firescu, dar

ca sa fia ei vreo 15 insi universitatea legala *) a unni milionu si atatea sute de mii de romani, nu ne vine la socotela, pentru asiá ce-va suntemu cu multu mai pretensivi si speramu, ca legislatiunile viitoare, cari voru avea chiamarea de a ne scote din confusiunea de sisteme clatinatore, neobservate nici chiaru pe parlamentulu asiá numitu secuiescu, voru tine socotela de nedreptatea, ce numai cu indignatiune trebuie sa o simta fia care romanu.

E tristu dar dupa realitate adeveratu, ca la noi alegerile nu se facu dupa cerintiele de astadi, dupa natiunalitati, ba nici dupa suflete, ci dupa jurisdictiuni; iara jurisdictiunile le aflamu preste tota tier'a mai multu séu mai putinu cosmopolite va sa dica séu a doua séu a trei natiuni. La alegeri de ablegati romani nu concurgu numai romanii, ci si altii. De jure dara nu putemu pretinde, ca cei alesi suntu numai reprezentantii nostri, pentrucá atunci minoritatiile aru remanea ne reprezentate, prin armare nici o dieta in nici o tierra nu aru reprezenta tier'a intréga, ci numai majoritatiile ei. La confusiunea cari ni se presenta fatia cu interesele nostre, dedusa de maiestri'a ardeleana de reprezentare, au suntemu noi de vina, ci cum amu disu sistemele, cari adi nu mai corespundu si cari vatema pre totu pasulu interesele poporului celu mai numerosu. Vedemu dara ca din punctulu de vedere alu dreptulu (jus) cu legile esistente nupotemu deduce universitatea, de care dureru nu s'a cugetatu diet'a din 1863/4, prin armare aceea nici nu se póte convocá numai asiá deadreptulu, ci celu putinu sub nume de congresu, ce e cu totulu altu ce-va si ce nu se póte fára de invoirea guvernului, si la ce forte bine au oservatu Gaz. Trans. in o nota asea la o corespundintia din Rupea in Nr. 12.

Aru mai fi sa atingemu despre asertiunile ca si natiunea magiara au fostu reprezentata in diet'a din 1863/4. Precum inse romanii respingu votulu ablegatulu Hoszu dela diet'a din Clusiu si nu voru salu cunosca de aluseu, asemenea sunt in dreptu magiario secuii a nu primi votulu celoru ce au fostu in diet'a de a colo, cu atatu mai vertosu cu catu afara de 2, ceialalti au fostu regalisti.

Lui Adam, ne invatia scriptur'a, i a fostu unu pecatu de ajunsu, cá sa pearda paradisulu si se aduca atatea nenorociri preste nemalu omenescu. Asia si unei parti insemnate a nobilimei romane au fostu de ajunsu indiferentismulu, cá ea ins'a sa se straplante din sinulu natiunei si sa aduca atatea rele preste neamulu romanescu, de care noi trebuie acum pasu de pasu, cu grea lupta sa ne mantaimu si sa conclucramu la reformarea constitutiunei patriei nostre. Spre acestu sfersitu inse trebuie sa cautamu reului in fatia, salu pipaimu si salu delaturamu asia incatu fara de a vatema pre altii sa nu ne vatemamu nici pre noi. Ca si tribunii plebei din Rom'a vechia trebuie barbatii nostri, cari suntu in fruntea nostra, pentru ca suntu sangele si trupulu nostru, sa elupte dreptu dupa dreptu pana atunci, pana candu egal'a indreptalire castigata in 1863/4 sa nu mai fia o frasa gola, ci unu adeveru realu, care sa fia incoronatu fia cu o universitate, cá cea sasésca, seu cu unu teritoriu natiunala, in care sa fimu si noi acasa la noi, dar se nu mai fimu confundati candu cá secui, cá magiari, candu cá sasi.

Cu paliative neci spariamu lumea, nici ca castigamu ceva. Candu amu aruncatu la 1848 si sabi'a nostra in cumpau'a poporeloru austriace, o amu facutu, cá sa aratamu lumii, ca avemu vieti'a si ca suntemu demni de traitu, acum candu resboiulu e la measa verde, seu pre bancele caseloru representative, sa aratamu ca respectamu si intielegemu dreptulu, dupa care au sa traiesca poporele si ca noi numai acel'a lu ceremu.

Sa nu ne confunde nici decum, nici diuaristic'a magiara din patria, nici unele pia desideria estravagante a unor oratori magiari cu ocaziunea alegeriloru, nici sa ne ispitésca a tinde la mesuri anticipative, de a caroru efectulu amu fisiguri, ci cu catu se póte sa fimu intiepti, cáci prevedinti'a nu dorme si avemu deplina incredere, ca Monarchulu nu va desconsiderá trecutulu nostru si ne va da ocaziunea, sa ne numeramu, in fapta si dupa dreptu, intre poporele cele indreptatite si multiamite.

*) Vedi Gazet'a Trans, nr. 14 Corolariu.

Evenimente politice.

Sabiu in 23 Februaru.

Adi s'a amanatu seditiile universitatii nationale prin comitele nationale sasesci.

La alegerile din Sabiu reesira cei semnalizati din nrulu trecut alu nostru ca deputati; mai capetara voturi consiliariulu de curte Ilustr. Sea de Iacobu Bolog'a, Dr. Lindner si Herbert si Pinciu. Dela Brasiovu ne spune G. Tr. despre lucruri oribile intemperate cu ocaziunea alegeriloru. Se spune in acea foia, ca se rupeau formalu biletele din manile româniloru si cu forti'a le impunea altele tiparite, pe cari se aflau numele lui Bömches si Emilu Trauschenfels. Pentru ca de o parte din o atare prevaricatiune sa nu se incinga vre-o lupta resbunatore intre partide, iara de alta parte sa se puna stavila abuzului acestui grosolanu si neghibu s'a vediatu conducatorii alegatoriloru români constrinsi a tramite in. r. guvern armatoriulu telegramu :

„Escelentiei Sele dlui Gubernatoriu alu Transilvaniei L. de M. C. conte de Crenneville in Clusu.

La alegerea de astadi pentru diet'a din Pest'a stau la usia doi individi, cari iau voturile scrise din manile româniloru si cu forti'a le dau altele pe numele lui Fridericu Bömches si Emilu de Trauschenfels. Pentru delaturarea acestui abuzu amu facutu aratare comisiunei de alegeri si directiunei de politia in sa fara rezultatu, rugamu pe Escel. Vöstra de ajutoriu. In numele comunei Stupini Ioann Maximilianu parochu localu.“

In Scaunulu Mercuri s'au alesu Cons. gub. Iliu Macellariu si Judele reg. Gustavu Wendel; substituti advocatulu Carl Morscher si secret. jud. Ioann Macellariu.

Dela Dev'a a u d i m u ca rezultatu alegeriloru in urm'a mestesingiriloru meschine si obrasnice, români aru fi ramasu in minoritate. Asteptamu inse sciri mai sigure.

In comitatulu Clusulu aflamu ca s'a alesu Carolu Zeyk si Iosifu Hosszu; in Secu Carolu Nagy; in comit. Solnocului interioru Carolu Torma si cont. Alesandru Bethlen; in Muresiu Osiorheiu Alesandru Dozsa si Danielu Dozsa; in comit. Cetatiei de balta Sigismundu Szentkereszt si cont. Lupu Bethlen; in Gy. Sz. Miklos Michaelu Miko; in comit. Turdei Ladislau Tisza si b. Carolu Huszar; in Sc. Odorheului Nic. Szolga si c. Ioann Bethlen.

Dela P e s t ' a aflamu ca rescriptulu imp. la adre'sa de deputatiloru nu au multiamitu pre magiari, pentru ca des'si se accentueza in acel'a restituirea constitutiunei Ungariei, totusi aceea nu se pote restitui, pâna candu nu se decida lucrurile, cari conditiuneza binele poporeloru si puterea monarchiei. Se pune apoi mare pondu pe desbateru afaceriloru comune, se cere revisiunea legiloru din 1848 si se arata legile singuratiche, cari nu se potu primi, iara cele care se ocupa de drepturile palatinatulu se respingu cu totulu, fiindu ca acele mergu prea departe; totu asiâ nedisolubilitatea dietei inainte de satorirea bugetulu. Asemenea se arata din rescr., ca municipiele nu se potu restitui inainte de revisiunea legiloru din 1848. Gard'a nationala se privesce de sarcina superflua.

Rescriptele la representatiunile dietei croate din 12 si 20 Febr. suntu asemenea intr'unu tonu forte serioasu. Sistarea recrutatiunei de carea facuramu si noi pomenire la tempulu seu, nu se aproba. Mai departe la rescriptulu din 12 Febr. provöca diet'a a alege deputatiune pentru Pest'a, carea in contielegere cu diet'a ungrüesca sa se consulte asup'r'a cestiuniloru de dreptu de statu, ce le are comune cu Ungaria si cu monarchia întrega. Rugarea pentru incorporarea Dalmatiei la reg. croato slavonu se amana pâna atunci, pâna candu nu se voru deslegä töte cestiunile privitoare la dreptulu de statu. Desfiintarea marginiloru militare se reproba cu totulu, ca o mesura care aru jigni de o parte puterea armata a imperiului, de alta parte aru dá locu la complicatiuni in organisarea administratiunei.

Diarele de Viena vorbescu cu placere despre s i s t a r e a s i s t a r e i adeca despre incetarea sistarei diplomei din octobre si patentei faurane, de unde dedacu mai departe redeschiderea reichsrathului angustu. Din B o e m i a totu dupa diarele vinese impartasimu sciri despre persecutari de jidani si tendintie de czechisare (!?).

Din afara insemnamu ca in foile prussiane scirile cele resboinice nu mai inceteza. Situatiunea dupa cum odepingu diarele aru da dreptu la vre o probabilitate de resboiu între Austri'a si Prusi'a, pentru ca vedemu, ca si diarele din Vien'a sa impretinescu cu ide'a aceasta, inse credemu ca diplomatii voru face sa curga inca multa negreala pana sa vina lucrulu mai departe.

In F r a n c i ' a decurgu desbaterile corpuriloru legiuitore adese in modu forte infocatu. — Principele de Franci'a fiiulu lui Napoleonu III e denumita presiedinte alu comisiunei dela espositiunea din 1867. Semnu ca disonantia între imperatulu si verulu seu principele Napoleonu duräza inca.

Contele de Flandr'a se dice ca a plecatu spre Itali'a in caleto-ri'a ce erä sa o intreprinda mai dinante.

Din R u s s i ' a se suna de multu, ca acest'a aru fi avendu de scopu a dechiarä biseric'a rom. cat. de acolo independenta. E dreptu ca relatiunile cu Papa suntu intrerupte. — Despre trupele rusesci audimu din nou ca se retragu inlauntrulu Russiei.

In R o m a n i ' a mergu lucrurile calea loru asiâ incätu se pare a nu se fi intemplat ce s'a intemplat, afara de departarea din posturi a vre-o 18 prefecti, ceea ce in Romani'a se intemplä si fara de revolutiune. Camerele desbatu mai departe la proiecte de legi. Cetimca Guvernulu va pasä inaintea camerei cu o constitutiune noua, carea inse va asigurä votulu dreptu, si va conservä proprietatea castigata de tierani.

Gard'a orasienesca e sa se introduca. Se mai cere din partea min. de resbelu recrutarea pentru intregirea cadreloru de öste cäci nu se scie ce pote veni preste tiära si tiära sa aiba ostire. — Despre primirea tronului de cätra contele de Flandr'a, români de dincolo suntu cäsiguri. Diariile lorü dicu ca conferintia puteriloru ce are sa se adune la Parisu e unu pasu cätra realisarea acestei dorintie a principatoru. Cumca acestea si au öre care temeiu s'aru vedea din o corespundintia telegrafica a ministrulu de resboiu Lec'a cu min. de resboiu din Belgiu Chazal, in care corespundintia Lec'a saluta in numele armatei romäne pra armat'a belgiana si tramite omagiele armatei romäne Altetiei Sele Filipu I.

Amendamentul

la alin. 39 a proiectulu de adresa facutu prin d. Dr. Ios. H o d o s i u.

Multiamimu M. Tale si pentru aceea ingrigire prea innalta cu care porti la anima deliberarea finale a relatiuniloru provenitorie din legatur'a Transilvaniei cu Ungaria. Fundamentulu acestoru relatiuni l'au pusu Sanctiunea pragmatica si artiel. VI. alu legii din 1791. In respectulu acestua inse, cu privire la legile din 1848. precum si cele transilvane din 1863, mai este multu a se face si noi nu ne indoimu ca, spre mediolocirea unei otariri din tote partile odichnituarie, drepte si cuviincioase, e de lipsa o cumpenire matura si prevedere. In consultarile acestor'a pre noi ne voru conduce sentiamintele iubirei fratiesci; si basea sperariloru nostre e increderea, ca nimene nu va pofti de la noi ce va, ce ar' pote periclita principiile fundamentali a le constitutiunei nostre; precum de altaparte nici noi nu vomu pretinde nimic'a ce ar' pote periclita dreptulu autonomu si legelativu, intregitatea si nedependintia Transilvaniei cä a unei tiere ce se tiene de corona stlui Stefanu

Cuventarea Dlui deputatu Iosifu Hodosiu

inuta in seditia din 23 Februaru.

Onorata Casa! Inainte de töte cäuta sa me rogu de onorata casa, cä sa fia cu indulgentia deca voiü impedecandu-me in cuvinte; me voiü impedecä in cuvinte pentru aceea, pentru ca o marturisescu intr'adeveru, ca n'amu prä avutu ocaziune de a tiné cuventäri in limb'a magiara. Deca mi-arü fi iertatu a vorbi in limb'a mea romäna — si pote va veni tempulu si la acest'a — atunci a-siu sci sa vorbescu mai la intiesu, mai precisu, mai cu mare fluiditate si pote cu o retorica mai frumoasa ba si in ce-va fraseologia. Dar asiâ voiü spune numai simplu aceea ce voiescu a vorbi.

Observu si aceea: 1) ca dupa potintia voiü fi scurtu in vorbire; 2) ca voiü vorbi numai din punctu de vedere legalu; si 3) ca voiü esprime — s i n e i r a e t s t u d i o — numai convin- gerea mea curatu personale.

Din amendamentulu ce amu propusu, se pote vedé ca vräu a vorbi despre Transilvani'a. Despre Transilvani'a dicu, domniloru, pentru ca ea nu este atätu de fericita, cä sa i se fi lasatu si ei o c a r t a b i a n c a precum s'a facutu acest'a pentru Croati'a; cu töte ca Transilvani'a cu mai multu dreptu aru pote sa pretinda acest'a decätu Croati'a. Despre Transilvani'a vorbescu domnii mei, despre aceea frumoasa si nefericita Transilvania, dulcea mea patria natale, pe care, in starea ei de astadi, o consideru cä si candu a-siu tiné in mäna unu märu de aurü pretiosu, si intorcendu-me in drept'a a-siu dice cätra Petru: de vräu, tie ti-lu dau; si totu atunci me intorc in steng'a si dicu cätra Pavelu: de vräu, tie ti-lu potu dá.

Noi avemu sa ajutam Transilvani'a din asta pusetiune precaria; si vomu ajutä atunci, deca vomu respectä principiile fundamentali ale constitutiunei ei.

Domniloru! Transilvani'a nu numai pe basea dreptulu istoricu, ci si in poterea diplomei leopoldine dela an. 1691., si a sanctiunei pragmatice dela an. 1722., precum si dupa töte legile ei posteriori, este o tiära cu totulu independenta atätu de cätra tier'a ungrüesca cätu si de cätra provinciile asiä numite ereditarie; si ca atare si-are administratiunea si legelationea sea propria.

Ungaria nu multu dupa bätar'a la Mohaciu dela an. 1526, a venitü sub domnirea casei absburgice; Transilvani'a in sa si-a tinutu independintia sea inca mai döue secle dupa aceea; si abiä cätra finitulü seculu XVII a ajunsu si ea sub scutulü casei absburgice; dar precum mai inainte asiä si dupa aceea, si-a sustinutu si exercitatu dreptulu seu de propria guvernare si legelatiune — independenta cu totulu de Ungaria si de provinciile ereditarie.

Legatur'a Transilvaniei cu cas'a absburgica o stabilescu dara, diplom'a leopoldina dela an. 1691. Ast'a este petr'a fundamentale a independintiei Transilvaniei. Asiä credu ca nu este de lipsa, cä sa enumeru punctele acestui documentu de mare importantia.

Altu fundamentu principale alu independintiei Transilvaniei este sanctiunea pragmatica; dupa acést'a, între Transilvani'a și Ungari'a nu este alta legatura, decâtu aceea: ca acel'a care e regele Ungariei e totodata și principele Transilvaniei — prin urmare nu e alta decâtu uniune personale între aceste două țieri: numai coron'a e comune, iara în altele sunt cu totul independinti un'a de alt'a. Transilvani'a chiaru asiá de independinte a fostu intru primirea sanctiunei pragmatice, cá și Ungari'a; și-a primit'o la an. 1722 și a indus'o în cartea de legi la an. 1744, chiaru precum a primit'o Ungari'a la an. 1723.

Unu altu fundamentu principale de independinti'a gubernamentale și legelativa a Transilvaniei sunt legile dela an. 1791. — Articululu VI din legile de acestu anu, spune apriatu legatur'a ce este între Transilvani'a și Ungari'a, și i asecura independinti'a. Eac'a ce dice acestu articulu: „Tam sua sacratissima Maiestas, quam secutori eiusdem ex augusta domo austriaca successores, qua legitimi Reges Hungariae Transylvaniam tanquam ad sacram regni Hungariae coronam pertinentem, eodem cum Hungaria imperii et successionis iure tenebunt, et velut propriam habentem constitutionem nullique alteri regno subjectam, juxta proprias leges et constitutiones legitime confirmatas, non vero ad normam aliarum provinciarum haereditariarum gubernabunt.“ Si mai la vale: „per se subsistentis et ab alio regno independentis principatus Transylvaniae.“ — Articululu VII din acelu anu, vorbesece despre potestatea legelativa, și articululu VIII despre potestatea esecutiva a Transilvaniei; iara articululu IX despre negótiile esterne ale Transilvaniei, și respective despre tratatele de pace; „Occasione“ dice acestu articulu „tractatum cum exteris suscipiendorum, in negotiis Transylvaniam respicientibus, aut involventibus, consilio quoque Gubernatoris regii et consiliariorum transylvanicorum pro re nata, uti dignabitur, vel in casum comitiorum desideria et reflexiones Statuum et ordinum Transylvaniae, pro ratione circumstantiarum elementes ex auditura sit, et confecta pace, eiusdem pacis conditiones medio gubernii regii statibus publicari faciet.“

Si tóte aceste legi domniloru, sunt sanctiunate cu juramintele principiloru.

A-siu mai poté aduce și alte date, ce parte asecura parte recunoscú independinti'a gubernamentale și legelativa a Transilvaniei precum și integritatea ei; dar nu le aducu înainte, pentru ca unele poté aru paré odióse, altele sunt numai rescripte imperatesci, și prin urmare inca nu sunt legi, iara eu amu dísu la inceputu ca numai din punctu de vedere legalu voiescu a vorbi.

Deci trecu la asiá numitele legi de uniune din an. 1848 și în specie la articululu I. transilvanu din acelu anu. Neconsiderandu modulu cumu s'a formatu acelu articulu; ba neconsiderandu nici macaru jurstările în cari s'a adusu; și nememorandu nici chiaru aceea ca românii acum înainte a fostu protestatu în contr'a uniunei; și mai multu, neconsiderandu inca nici aceea ca acelu articulu de lege nu are tóte calitatile legali, ca dupa art. IX dela an. 1744. pentru cá unu proiectu de lege sa aiba valóre legale, se cere cá esemplarie tipárite și provédute cu subscrierea propria și cu sigilulu principelui sa se tramita la dregatorii spre a se depune în arhivele asiá numiteloru locuri credibile — cumca acést'a cu articululu I. dela an. 1848. din Transilvani'a nu s'a intemplat, o scie tóta lumea; dar cum amu dísu, abstragandu dela tóte aceste, cari de altmítre nime nu le poté negá eu numai o fapta și propriamente o nefapta vréu sa aducu înainte; și acést'a e ca: în modu legelatoriu nici Transilvani'a n'a primitu nici odata și n'a inarticulatu în legile sele articululu VII. dela an. 1848 din Pojonu; și de asemené în modu legelatoriu nici Ungari'a n'a primitu nici odata și n'a inarticulatu în legile sele articululu I. dela an. 1848, din Transilvani'a: și asiá nici cest'a pentru Ungari'a, nici cel'a pentru Transilvani'a, nu poté sa aiba putere legale. Sa-mi fia iertatu a mai memorá o fapta, și acést'a e chiaru fapt'a, ca adeca, dela an. 1848 încóce s'a tinutu în Transilvani'a de două ori dieta; un'a la an. 1863, și alt'a la an. 1865. adeca numai acum în tómn'a trecuta: prin acést'a dara s'a refránsu aceea ce în 1848. oficialmente s'a dísu ca adeca diet'a de atunci aru fi fostu cea din urma dieta a Transilvaniei, și ca cu acea dieta s'aru fi finitu istori'a legelatiunei în Transilvani'a.

Din tóte aceste eu conchidu, ca uniunea Transilvaniei cu Ungari'a nu este fapta complinita, precum amu auditu a se afirmá în acést'a casa.

Dar mi veti dice, ca la an. 1848. s'a alesu în Transilvani'a deputati pentru diet'a din Pest'a. Asiá este, și eu sciu acést'a; însa eu sciu și aceea, ca pe tempulu candu se facéu acele alegeri, legea și respective articululu transilvanu despre uniune inca nuerá sanctiunatu de principe; și apoi întrebú pe ori-care jureconsultu, care cunósce dreptulu publicu alu Transilvaniei, ca: potut'a prin-

cipele fără nici o lege formale a imputeri pe palatinulu țierei unguresci a sanctiuná legi pentru Ardélú?

Asiá e, la an. 1848 s'a făcutu în Transilvani'a alegerile de deputati pentru diet'a din Pest'a. Dar la an. 1863. și la an. 1865. s'a făcutu în Transilvani'a alegeri de deputati nu pentru diet'a din Pest'a, ci pentru diet'a Transilvaniei înse-si.

Si prin acést'a dar a demunstratu chiaru locuitorii și respective natiunile Transilvaniei tóte, ca uniunea nu e fapta complinita, și ca articululu I. transilvanu dela an. 1848. are a se luá sub pertractare, de asemenea și articululu VII. dela Pojonu din acelasi anu. Ast'a contine și cuventulu de tron.

Se-mi fia iertatu a vorbi vre-o câte-va cuvinte și despre asiá numitele partiuri, pentruca sunt în strinsa legatura cu Transilvani'a. Eu aceste le tñu de párti integrante ale Transilvaniei. Acum din tempurile vechi curge unu continuu procesu internatiunale între Tranni'a și Ungari'a despre aceste partiuri. Din legile Ungariei și anume din articululu 18 dela an. 1741. se vede ca Ungari'a aru fi cerutu reincorporarea acelu partiuri, însa nu s'a decisu alta, decâtu „auditis desuper etiam Transylvanis“ adeca sa se asculte despre acést'a și Transilvani'a. La an. 1792. inca nu s'a decisu alta; eac'a ce dice articululu 11. din acestu anu: „Quoad desideratam . . . reincorporationem, altéfata sua majestas dominos Transylvanos in primis quae celebrabuntur comitiis, semet audituram, acceptaque illorum Declaratione, benignam suam mentem Statibus et ordinibus regni hujus manifestaturam declarare dignata est.“

Ci domnii transilvani nu s'a dechiaratu séu ce e mai multu nu s'au invoitu nici odata la reincorporare.

Dar se pretinde reincorporarea în poterea articululu 21 dela an. 1836 și pe bazea articululu 6 dela an. 1848, ambe din Pojonu. Eu însa negu ca pe bas'a acestoru articule se poté legalmente efeptu reincorporarea; pentruca aceste articule de legi, Transilvani'a nici odata nu le-a primitu, nici în privinti'a asta lege propria n'a adus. Scimu ca la an. 1837., adeca indatu la anulu dupa art. 21 dela Pojonu, s'a tinutu dieta în Transilvani'a, unde a fostu representate și partiurile, și principele de atunci a tramisu acelu articulu la diet'a Transilvaniei, dar acést'a nu l'a primitu; și asiá precum mai înainte asiá și dupa aceea partiurile atátu în respectulu administrativu câtú și în respectulu legelativu s'au tinutu de Transilvani'a.

Eu dara incorporarea partiuriloru la Ungari'a o tñu de nelegale. Nelegale în respectulu Transilvaniei pentru aceea, pentru ca ea în estu obiectu n'a adusu nici o lege; nelegale în respectulu Ungariei pentru aceea, pentru ca nu esecutiv'a provéduta în art. 6 dela an. 1848. a efeptuitu incorporarea, dar care de altmítrelea dupa parerea mea fără lege transilvana nici nu o aru poté efeptu. Deci o repetiescu ca eu partiurile, le tñu de párti integrante ale Transilvaniei.

Dupa ce dara și cu aceste amu sa-mi finescu cuventarea, uniunea nu se poté considerá de fapta complinita; dupa ce valóre articululu I. transilvanu dela an. 1848 stá inca sub cestiune; dupa ce mai incolo, legea transilvana dela an. 1863. despre natiunea romána a făcutu schimbare esentiale în dreptulu publicu alu Transilvaniei, ba se poté considerá de parte constitutiva a acelu dreptu, ceea ce noi nu trebuie sa ignorámu; dupa ce în urma, nime nu se indoiesce, și nici nu se poté indoi, despre validitatea sanctiunei pragmatice, și art. VI. dela an. 1791. din Transilvani'a; asiá amu cutediatu a face amendamentulu ce l'amu pusu pe mas'a căsei, și recomandandu-lu în atentiunea onoratei case, me rogu sa binevoiesca alu primí.

D. dep. Sigismundu Borle a sprijini amendamentulu condeputatulu seu din Zarandu estu modu:

„Avendu presupusetiunea ca amendamentulu făcutu de condeputatulu nostru Hodosiu nu va fi primitu și ca asemenea altoru amendamente nici nu se va pune la votisare și ca astfel, — cu tóte ca-lu partinescu si-lu primescu în tóta estinderea sea — nu voiu avé ocaziune de a descoperi prin simpla votisare parerea și convingerea mea, ceru patiinti'a casei cá sa asculte scurt'a-mi propunere, cu atátu mai vertosu, căci nu voiu sa repetiescu argumentele preaintemeiate ale condeputatulu nostru Hodosiu, nici a produce altele nóue, numai atát'a voiu sa mai adaugu la propunerea lui ca dupa parerea mea primindu-se amendamentulu cestiunatu, s'aru resipi încátu-va multele ingrijiri ce le au Românii ardeleni, în privinti'a infátisierii lorú la diet'a Ungariei, și cari, amintindu-se cá prin trécatu, facu mai bine de 3/5 párti din locuitorii Transilvaniei, — prin acest'a s'aru mijloci deslegarea norocósa și fratiésca a unei cestiuni fórté interesante și ponderóse.“

Pest'a în 1 Martiu 1866.

× În impregiurárie de fatia pentru noi fórté momentóse, candu din média-nópte ni amenintia o fortuna grea, și catastrofa din Bucuresci atrage atentiunea politiciloru din intrég'a Europa, eara mai departe cestiunea interna, care ne intereséza mai tare, inca nu e deslegata, ni pare reu, ca trebuie sa prindemu péna în o cauza pre cátu de delicata pre atátu de momentósa, și sa ni fa-

SUPPLEMENTU LA NR. 16 ALU „TEL. ROM.” 1866.

Ebesfaleu, înca în cale ne întempera cu rara onoare fratii magiari cei cunoscuti, ambiindu-ne că se intrău în ospetaria la Schedelu Maier, ca acolo vomu capetă cortelu, mancare și beutura gratis, adeca fără de bani, ear alții ne poftea în ospetari'a dela cruce, că sa luămu parte la o conferintia cu inteligentii magiari, spunendu-ni-se, ca și acolo ne va fi bine, ca ne voru omeni. Noi insa le-amu multiamitu cu tota plecătionea pentru atât'a onoare și ospitalitate rara, rogandu-ne frumosu, că sa ne ierte, fiindu ca suntemu obositi și avemu nevoia de a ne odichni mai antăiu. Intr'aceea noi, ne-amu cautatu de trebile noastre; mai înainte de toate, ne-amu ingritu de o casa separata, că sa avemu și noi ocaziune a conveni și a ne cointielege, despre cele urmande la actulu de alegere, ce avea sa se încépa în diu'a urmatória, adeca în 1 Martiu. Deci aflandu-ne o casa, amu tinutu noi preotii și alti inteligentii romani o conferintia, în care ne-amu consultatu până la 11 ore noptea, asupr'a pozitiei, ce amu avé se observămu fatia cu actulu alegerei, că sa facemu destulu detoriei noastre celei mai sacre că romani.

Dupa consultări mai îndelungate otarirămu a ne tiné solidariu și a votisá pentru candidatulu nostru de deputatu G. Romanu, care ni-lu desemnaserămu mai antăiu în o conferintia confidentiala. Totu deodata ne compuserămu și desbaturămu o declaratiune resp. reservatiune cu privire la actulu alegerei facende pre bas'a art. de lege II din 1848.

Prin acest'a reservatiune subscrisa de preotii și alti romani alegatori, ne declararămu solenu, cumca noi nu recunoscemu valorea art. II. de lege din 1848, în poterea cărui'a se facu aceste alegeri, ci ca noi numai din acelu motivu, vomu luá parte la acestu actu, că sa dămu nou documentu de credintia, alipire și supunere către Maiestatea Sa c. r. apost. pré înduratulu nostru Imperatoriu; ne declarămu maincolo, ca noi recunoscemu de alu nostru propriu votulu minoritatiei asternutu dietei dela Clusiu, din partea deputatiloru și regalstiloru romani, și ca stămu tare pre lângă legile din 1863/4 sanctiunate de coróna, mai pre scurtu stămu mortisiu pre lângă principiulu egalei îndreptării politico-natiunale. Dupa aceste ne despartirămu, cu acelu întielesu, că în diu'a urmatória adeca pre 1 Martiu diu'a alegerei, se ne adunămu cu totii la 6 ore dimini'ta în aceeași casa, și apoi de acolo, sa mergemu cu totii: preotii și lumenii romani, la cas'a Comitatusa, unde se voru face alegerile. Mergendu la locul destinatu pentru alegere, înainte de toate predederămu comisiunei alegatorie declaratiunea nostra prin parochulu din Ferihaza Zacharia Ioanovicu cu aceea rogare, că sa o tréca la protocolu și sa se inaintedie la locurile mai înalte. On. Comisiune alegatorie insa ne dede respu'su, ca nu pôte sa iee la protocolu aceea declaratiune, ci ca o va transpune spre improtocolare la presidiulu comitatense.

Acum inceputa a se face votisările. Magiarii votisara în cointielegere cu sasii, totu în partea magiariloru. Cu ast'a ocaziune magiarii inca se impartira în 2 partide, unii votisara pentru contele Haller, alții pentru contele Bethlen Gaboru, alții pentru Horvath Iános, ba putini votisara și pentru contele Bethlen sen. Românii cei adeverati, votisara pentru G. Romanu.

Cu durere debuie se observămu insa, ca cu tota nisuinti'a noastră de a ne cointielege, totusi se aflara și între noi și unii romani slabi de angeri, cari votisara în partea magiariloru, și inca chiaru și doi preoti romani, anume: preotulu gr. cath. din Muchendorf, cum și preotulu gr. or. din Bese, votisara în partea lui Horvath Iános. Esemplulu loru lu imitara și alti romani din părțile de susu ale Comitatusu. Dar noi preotii și cu romanii din Valea Baiei remaserămu constanti pre lângă desemnatulu nostru candidat. Cu toate aceste desemnatulu nostru deputatu capetă numai până la vre-o 60 voturi. Prin urmare rezultatulu alegerei fú nemultiamitoriu pentru noi. Dar nici magiarii nu potura reesi cu majoritate absoluta, ci Horvath Iános și contele Bethlen Gábor, capetara voturi în numeru egal, din care cauza, pentru acesti doi candidati are preste 19 dile sa se faca o noua alegere.

Pre lângă aceste, nu lipsimu a adauge și aceea, ca trei ospetării se aflau deschise cu mese întinse pentru votisanti unde se capetă mancare și beutura fără de bani, și resuná orasiulu de band'a musicantiloru, totu din liberalitatea cea rara a susu numitiloru grofi, ba și stéguri magiare inca erau. Ba inca fratii magiari asiá de buni și liberali se aretau fatia cu noi, câtu pre lângă mancare și beutura gratuita, ne promitea și câte 2 f. v. a. pentru unu votu, numai că sa póta reusi cu candidatulu resp.

Uitaserămu a însemná, ca Il. Sea D. Comite supremu inca ne onorá cu a s'a presentia la conferintia noastră din 28 Februaru sér'a.

Aceste mi-amu tinutu de o detorintia santa și natiunala ale aduce la cunoscintia on. publicu romanu din acelu motivu, că sa ne cunoscemu pre câtu se pôte mai bine atátu pre noi insine, câtu și pre fratii și conlocuitorii nostri magiari. E cunoscutu, ca noi în acestu Comitatu suntemu dóra mai lipsiti de inteligentii români bravi, decâtu în ori care altu Comitatu din patria, și din ast'a cauza, suferé și caus'a noastră natiunala în modu considerabilu. X.

Varietăți.

Literariu. Au esitu în anulu acest'a inca de sub tipariu în Blasiu: Istori'a Ardélului pentru scótele poporari scrisa de foane M. Moldovanu prof. gimn., pretiulu 30 xr. v. a. Putemu numai sa ne bucurămu vediendu ca și în ramulu acest'a se immultiesce literatur'a româna și trebuie sa laudămu zelulu autorului, carele au adausu și o scurta indigitare pentru docenti, cumu adeca sa proceda acesti'a în propunerea istoriei.

— În tipografi'a lui Filtsch a esitu de sub tipariu o brosiura politica sub titulu „Die providentielle Mission des oestereichischen Gesamtstaates. Ein Beitrag zur Lösung der ungarisch oestereichischen Verfassungsfrage de Guido de Baussnera. Brosiur'a pledeza pentru federalismu pe basea diplomei din Octobre 1860 cu stricta observare a egalei îndreptării a natiunaltătiloru.

— Din Blasielu în apropierea Mediasulu ni se comunica, ca fiindu sotia unui locuitoriu de acolo Nicolae Gornicu în dorerile nascerei, amenintata de pericolulu mortiei, dlu chirurgu Stefanu, Dengel din Mediasiu indata ce fú incunoscintiatu despre acest'a alergá și mantui pe sotia numitului de mórte. Dlu Stefanu Dengel vediendu seraci'a bietulu omu nu vrú sa primésca nici o respiala, pentru care fapta maritimósa insa merita recunoscintia publica.

„Die Zukunft“

unic'a fóia pentru interesele române și slave, care apare în Vienn'a cá fóia de di în limb'a germana,— se recomanda patriotiloru români spre caldúrsa-le îmbratsiare.

„Die Zukunft“ aduce în cauzele Româniloru corespundintie originali din Transilvani'a și Ungari'a iara cu deosebire dela diet'a din Pest'a.

Publicatiune

privitóre la estradarea nóeloru filere de cuponi la obligatiunile de desarcinarea pământulu în Ardélu.

Cu prim'a Iuliu 1866 vine a sa esolví celu din urma cuponu alaturatu la obligatiunile de desarcinarea pământulu pentru Ardélu, prin urmare se arata necesitatea de a provedé aceste obligatiuni cu nóue filere de cuponi se aducu la publica cunoscintia urmatórele dispusetiuni:

1) Estradarea nóeloru filere de cuponi se incepe cu 1 Iuliu 1866.

2) Filerele de cuponi, se potu primí nu numai la cas'a fondulu pentru desarcinarea pământulu din Sabiiu, dara și în Vienn'a la Sectiunea II-a a casei centrale c. r. de statu (Cass'a pentru depozitele statulu), mai incolo în casele provinciali, ce fungéza ca casele fundeloru pentru desarcinarea pământulu, și anume în Linz, Salisburgu, Gratz, Klagenfurt, Laibach, Innsbruck, Prag'a, Brünn, Troppau, Görcz, Triest, Parenzo, Lemberg, Krakau, Czernovitz, Bud'a și Agram, în fine la cas'a provinciale c. r. din Temisó'r'a, la casele feliali c. r. din Posionu, Siopronu, și Casiovi'a, și la cas'a colectiva c. r. din Oradea-mare.

3) Déca voiesce cine-va a primí filerele de cuponi dela 1 Iuliu 1866 incependu la cas'a fondulu de desarcinarea pământulu din Sabiiu, suntu spre acestu scopu a se produce la cas'a numita, obligatiunile în origine, și cas'a va estradá filerele de cuponi pe lângă adeverintia de primire ne timbrate, déca în contr'a estradarei nu va obstá vre-o pedeca, tot'odata insa va face estradarea vederatu pe obligatiuni.

cemu observatiunile noastre la filipic'a din nr. 13—476 alu „Concordiei“ asupra purtării ablegatilor nostri din diet'a Ungariei, care filipica are intentiunea de a suspiciună pre deputatii nostri inaintea publicului romanu. Nu vrem sa ne facemu avocatulu ablegatilor romani, căci densii n'au lipsa de aperarea noastră, pre candu pre cei mai multi dintre ei i scutesce de ori ce prepusu si banniela unu trecutu plinu de fapte stralucite, plinu de merite pentru natiune. ci ne vomu mărgini a arunca o privire comparativa asupra terenului politicu din 61 si asupra dietei din 66, si vomu lasa publicului sa judece, incatu densii voru fi coresponsu intereselor celor'a, carii i-au alesu. Altcum noi ni facemu observatiunile ca o persoana particulara, neadapata cu tote motivele si impregiarile, numai dupa datele cate au esutu la lumina, credemu insa, ca protocoalele conferintiloru nationale, a caroru publicare, — precum intielegemu, — s'a decretatu, ne voru justifica intru tote pre deplinu.

Deschilinirea intre diet'a din 61 si acést'a din 66, care deschilinire trebuie sa cada in ochii fia-cărui omu, ce vede mai departe decatu lungulu nasului e, ca pana ce acea era pre terenulu positivu; — pana ce acea vorbia atatu cătra tronul, catu si cătra nationalitatii intr'unu limbagiu insolentu si amaritoriu, ca cum nici n'aru fi voitu sa scia de vr'o transactione, prin urmare nu potea sa ajunga la nici unu scopu, acést'a e gat'a, ma formalmente a si intinsu mán'a de impacare atatu in susu, catu si in josu. Din deschilinirea acést'a inasa nu va pute nime deduce, ca diet'a din anulu acést'a nu aru representá totu acele principie si interese, ca diet'a din 61.

Ablegatii romani inca au urmatu in diet'a trecuta politic'a rigórci séu drastice, dupa proverbulu: „cuiu cu cuiu“ si — „ori sa se rupa, ori sa se plece“. Astadi inasa numai o patima órba aru pute recomanda asemenea portare, si aceea e necuprinsu, cum „Concordia“ vede si póte deduce, ca deputatii romani „si demintu faptele loru proprie.“ Altcum aru fi bine, ca acei'a, carii suntu atatu de plecati spre incriminari, si atatu de bucurosu dascalescu pre altii, sa scie celu putinu face deschilinirea intre purtarea unui individuu si intre purtarea solidaria a ablegatiloru romani. — Deputatii romani au pasitu pana acum'a, — pre catu se scia, — de doue ori solidarmente, si numai pentru aceste doue pasiuri potu fi respundiatori: — antaiu, candu au tramisu barbati de incedere séu parlamentari, ca sa se intielega cu Deak asupra proiectulu de adresa, anume in privinti'a pasului despre nationalitati, si a dou'a óra candu an insarcinatu pre Gozsdu se faca in numele lorula o oca siune potrivita dechiaratiunea urmatoria: „Dupa ce in adausulu, ce s'a facutula puntulu primitu din adresa a 2-a din 1861 in privinti'a cestiunei nationalitatiloru nemagiare aflamu unu principiu de plinu respundiatoriu intentionatei deslegari a acestei cestiuni, si prin acestu principiu, adeca prin principiulu dreptatii si fratietatii noi tote amendemintele facute prin noi la adresa a 1-a din 1861 le vedemu spriginite si innaintate, de alta parte nevoindu noi a lungi si complicá desbaterile si greutatele la pertractarea adresei, — astadata ne simtиму intru atála odichniti, si nu aflamu nici de lipsa nici oportunu repetirea amendemintelorunóstre din 1861.“

Resultatulu pasului dantaiu e, ca in adresa se amintese si intrebarea nationalitatiloru si se apromite deslegarea ei prin legi pre temeulu dreptatii si fratietatii. Cine póte pretinde pentru o adresa mai multu, séu a mai potrivita pentru deslegarea cestiunii de nationalitate? — si unde zace in pasulu acéstua vre-o „demintire a faptelor proprie, si o necredintia pentru credintia alegatoriloru romani?“ — Ori póte in dechiararea, cumca prin adoptarea principiulu de dreptate si fratietate din partea dietei se vedu spriginite si innaintate pretensiunile romaniloru din 61, si cumca prin acést'a romani se simtu intru atát'a odichniti, incatu din motivulu bunei intielegeri, căci acést'a va se dica nu complicá desbateru, nu mai afla de lipsa si oportuna repetirea amendemintelor din 1861? — Credu cumca cu cugetu curatu nici acést'a nu o va pute afirmá nime. Déca incrediatulu conferintiei romane, Emanuilu Gozsdu, a alesu o oca siune atatu de nepotrivita pentru dechiaratiunea acést'a, numai densulu pórtu vin'a. Altcumu din dechiaratiunea facuta numai o nepricepere reutatioasa a potutu deduce nescocitulu inconvenientu „ca nationalitatile nemagiare se paraliseza un'a pre alt'a in actiunile loru, in locu de a lucra in solidaritate,“ — căci ori si cine se póte convinge, ca dechiaratiunea amintita n'a potutu fi nici n'a fostu menita incontr'a amendemintelor serbilora. Nu suntemu incontr'a amendemintelor deputatiloru serbi, inasa dupa modest'a nostra parere in impregiarile de fatia n'a fostu oportunu ale face, antaiu pentru ca s'a sciutu nainte, ca nu voru fi primite si apoi pentru ca prin ele n'amu fi castigatu mai multu, de catu ce amu castigatu prin dechiaratiunile facute

in privinti'a acést'a de intieptulu tieriei, si in fine amu fi desteptatu in majoritatea camerei numai temere si neincerdere, ce in impregiarile de fati'a, candu toti corifeii magiari chiaru in urm'a comportării romanelor si mai alesu a privateloru informatiuni din partea corifeiloru nostri ni aréta multa bunavointia si fratietate si ni facu cele mai multiamitóre promissiuni, nu ni potu fi decatu numai spre stricare.

Adi, candu Maiestátile premergu cu esemplulu blandietiloru si se ferescu de ori ce disonantia fatia cu magiarii, adi, candu toti faptorii tieriei mai multu cauta a castiga prin capacitate si afabilitate, adi ablegatii romani si anume persoanele conduceri intre densii, e invederatu, ca au priceputu natur'a tempului si a impregiariloru, au plecatu pre calea cea mai potrivita si au datu noue dovedi, cumca merita nemarginita incedere, de carea se bucura la natiune; era „Concordia,“ — asiá credemu, ratecesce cumplitu, candu fiindu numai unu departe de isvorulu faptelor si motivelor, inlocu de a se osteni pana la acelu-a si a se adapá cu adeverulu genuinu si cristalinu, si aróga o critica usiurea si unilateralá si judeca condamna pre aceia, pre cari mai nainte de tote iar fi chiamarea si detorinti'a ai studiá, ai pricepe si ai stimá. Multo amu avé de disu si despre politic'a preste totu si despre nepolitic'a „Concordiei,“ dar chiaru momentulu tempului si impregiariloru ni impune in ambele privintie o reserva scrupuloasa, o reserva, unu cumpetu si o modestia, de cari amu póti si „Concordiei“ o portiune catu de buna decumva scopulu ei nu e — Discordia. — Preste totu noi nu ni potemu esprime din destulu parerea de reu, ca „Concordia“ de unu tempu incóce atatu de bucurosu se pune in contrastu cu cei mai alesi barbati ai natiunii, si nu cuprindemu, cum de nu vede ea, ce mare placere si folosu face contrariiloru nostri, si ce mai fatalitati si pedece santei nostre cause. —

Cu mare superare audimu chiaru acuma, ca conducatorii partitelor magiare au facutu cu oca siunea compunerii comisiunii pentru afacerile comune celu dantaiu pasiu de neincerdere in barbati nostri, din care pasiu potu urmá pentru tíera lucruri mari. Vomu vedé, ce ni va aduce diu'a de máne.

Sabiiu 22. Eri sér'a sosi aici Principele Cus'a si trase la coron'a Ungariei iara adi diminetia la 8 óre plecá spre Vienn'a.

Sabiiu 22 Februaru. (A facerescolastica demna de imitatu) Unu venerabilu preotu din prot. alu II. alu Brasiovului avu bunavointia de a ne impartasi, printr'o epistola privata, ca in tomn'a anulu trecutu prea onor. parinte Protopopu I. Petricu, pentru de a face unu pasu inainte spre asigurarea si inbunatatierea lefilor invariatoresci, a emis unu circulariu, cu dat'a 29 Sept. prin care provóca pre preotii si pre crestini nostri, din protopopiatulu alu II alu Brasiovului si alu Trei scaunelor, ca sa contribuie, in bani ori in bucate, ori in alte lucruri, la formarea de funduri scolastice in fiacare parochia. Pré demnulu p. Protopopu s'au pusu in fruntea intreprinderi nu numai cu cuventulu, ci si cu esemplulu, daruindu din partesi ca sa se cumpere pentru fia care comuna câte 2 ferdele cucuruзу, pentru 25 comune va sa dica 50 ferdele. Exemplulu acéstui, demnu de tota recunoscintia, au urmatu indata din 18 comune toti preotii si in urm'a preotiloru curatorii bisericesci si alti crestini bine simtitori, fiacare dupa starea s'a. Ast feliu in 3 septemani din 18 comune, cu tote ca a fostu anulu sterilu, sau adunatu 1140 ferdele cucuruзу, si in unele locuri vedemu ca s'au datu pentru acelasu scopu si pamenturi de aratu, peste totu 6 holde; din 7 comune inca nu s'au facutu raportu. Bucatele adunate, in fia-care comuna bisericesca se voru administrá de respectivele reprezentantie bisericesci, care s'au invoitu cu topele in aceasi, ca totdeun'a primavar'a acele bucate sa se dea inprumutu pana la S. Dumitru, pe langa interesu de 1 ferdela la 1 galeata. Pe langa manipuliunea acést'a si pe langa noue contribui, ce se voru indemná crestini a mai face, se speréza, ca in putini ani se va aduná in fia care comuna catatime frumósa de bucate, din care si cu care lefile invetiatoriloru sa li se si inbunatatiasca si sa li se si asigureze, mai bine decum suntu astadi, scóse prin repartitiuni momentane si in cele mai multe casuri, fórté inoportune.

De pre valea Buiei 4 Martiu 1866

Domnule Redactoriu! Dupa unu raportu fidelu vinu a-li impartasi unele momente despre decursulu alegerei de deputatu la diet'a din Pest'a pentru cerculu inf. din Comitatu Albei de susu. Se intielege de sine, ca locul alegerei s'a pusu chiaru in Ebesfaleu in siedinti'a Oficiolatului comitatense, pentru cá bietii oameni din marginea Comitatului, carele se intinde pana la Colunu si Noulu romanescu lângu Oltu, se aiba a merge cale doara de o di pana la locul de votisare.

Dar eaca raportulu unui preotu alegatoriu despre decursulu alegerei deputatulu pentru susu amintitulu cereu:

Candu ajunserámu noi preotii din Caltvasseru, Bort'a, Sten'a si alti alegatori romani, in 28 Februaru sér'a pre la 6 óre, in

4) Déca voiesce cine-va a primi filerile de cuponi la vre-un'a dintre celelalte casse numite intr'alu 2-lea punctu, atunci dela 1-a Iuliu 1866 incepandu suntu a se predá obligatiunile originali pe lángha o consignatiune scrisa in triplo la aceea casse, dela care voiesce a primi cuponi. Cass'a acést'a va pune pe obligatiuni clausula despre insinuarea făcuta, redandu obligatiunile respectivei pârti, va requirá cass'a fondului de desarcinarea pamentului din Sabiu pentru trãmterea filerelor de cuponi, si primindu-le aceste, — déca nu va obstá vre-o pedeca le va estradá respectivei pârti pe lángha producerea din nou a obligatiunilor originali si pe lángha o adeverintia de primire netimbrate si rebonificarea speselor facute cu trãmterea filerelor, facendu-se estradarea filerelor de cuponi pe obligatiuni evidenta.

Tax'a se va demesurá pentru fia-care speditiune pelángha tax'a fundamentala nestramutavera de 15 xr., cu o jumelate din porto tarifale dupa pretiu.

5. De altmintrea acei'a, cari voiescu a-si primi filerile de cuponi la cas'a de depozitele statului din Vienn'a (Singer strase edificiu bancalu) se potu adressá la cass'a acum numita in restempulu dela 1-a Februarin pâna la finea lui Aprile 1866 pe lángha producerea obligatiunilor, originali si a unei consignatiuni simple.

Prin insinuarea facuta in restempulu acést'a se dispenseza respectivulu dela platirea taxei desifta in punctulu alu 4-lea si estradarea filerelor de cuponi in urm'a insinuárilor facute in restempulu susu amintitu se va incepe cu 1-a Iuliu 1866 pe lángha producerea din nou a obligatiunilor originali si a unei adeverintia de primire netimbrate.

Daca insinuarea nu se face in terminulu de trei luni mai susu scrisu, atunci dela 1 Iuliu 1866 incepandu au se aplice dispoziitiunile de sub punctulu alu 4-lea.

6. In privint'a acelor obligatiuni, care se afla ipotocate séu depuse la banc'a nationale austr. priv. din Vienn'a ori la filialele acelei'a va ingrigi banc'a nationale, resp. filiala ei pentru castigarea nóvelor filere de cuponi, déca partid'a o va cere acést'a.

7. Pentru castigarea filerelor de cuponi la obligatiunile care se afla la comisiunile resp. la oficiele orfanali si in pãstrarea la judecatorii, le sta de regula respectiviloru administratori ai averei, cáror'a si de altmintrea li se estradéza cuponi la tempulu de pletire in voia de a-si esoperá temporariu estradarea obligatiunilor deposite spre scopulu de a castigá filerile de cuponi cele nóue resp. de a face insinuarea prescise; numai in privint'a acelor obligatiuni si anume acelor'a care se afla in Ardélu in depositu, a cáror'a cuponi la tempulu platirei s'au obicinuitu a se realisá de cátra oficiele depositari suntu oficiele aceste indatorate a mijloci estradarea filerelor de cuponi la cas'a fondului de desarcinarea pamentului din Sabiu pe lángha producerea obligatiunilor originali.

8. Blanquettele pentru consignatiuni se voru estradá la respectivele casse gratis.

Dela cancelari'a reg. tansilvano-aulic.

Nr. 9—1 Concursu.

Pentru intregirea statiunei vacante de invatiatoriu din Furluc in Comitatulu Carasiului, protopresbiteratulu Lugosiului, se escrie prin acést'a concursu.

Cu acést'a statiune suntu imprennate urmatórele emolumente anuale:

In bani gat'a 52 fl. 50 xr. v. a. in naturale: 10 metrete de gráu, 10 metrete de cucuruza 50 ponti de lardu; 50 ponti de sare, 8 ponti lumini, 8 orgii de lemne, 4 pentru invatiatoriu 4 pentru scolari si 2 jugere de pamentu.

Doritorii de a ocupá acestu postu de invatiatoriu voru avé a-si inzestrá petitiunile loru concursuale timbrate cu estrasulu de botezu, cu atestatele despre absolvirea cursului pedagogicu in institutulu preparandialu din Aradu, despre servitiulu de pâna aci si despre portarea loru morala si politica, si a le substerne Venerabilulu Consistoriu alu diecesei Caransebesiului pâna in 10 Martiu a. c. calendariulu vechiu.

Din siedinti'a consistoriala tinuta in Caransebesiu la 3 Fauru 1866.

Nr. 7—3 EDICTU

Ioann Nanu din Selisce, Scaunulu aceluasi nume, in Transilvani'a, carele de optu ani au lasatu pre Soci'a lui legiuita Maria nascuta Ioann Salomie totu din Selisce, fara a se sci loculu petreceri lui se provóca prin acést'a, cá in temeiu de unu anu dela datulu de fatia, cu atát'a mai vertosu sa se infatisieze inaintea forulu matrimoniale scrisu, cu cátu la din contra processulu matrimoniale asupra-i pornitu se va otári si fara de elu dupa prescisi'a Canóneloru S. biserici resaritene.

Sabiu 1 Fauru 1866.

Redactoru respundiatoriu Nicolau Cristea,

Forulu matrimoniale gr. res. alu tract. protop. alu Sabiului I. Ioann Hanni'a Protopopu.

8—2 EDICTU.

Constantinu Ieremi'a, din Bacifalu, carele, pe candu erá sa-si dea duplic'a sea la actele procesului divortiale, ce curgea intre elu si soci'asea Revec'a Bucuru Gaitanu, din Satulungu, s'a făcutu nevdujutu cu acte cu totu inca din lun'a lui Augustu a. tr. fara a se poté sci unde se afla, este prin acést'a citatu, cá in terminu de unu anu si o di sa se infatisieze inaintea subscrisului, cáci la din contra se va decide divortiulu socii se se si in absentia lui.

Brasiovu 5 Februaru 1866.

Ioan Baracu, Protop. I alu Brasiovului.

6—3 Concursu de licitatiune.

In 12 Aprile 1866 st. n. la 10 óre ante amédi, se va tiné in curtea metropolitana din Blasiu, minuend'a licitatiune pentru cladiria unui podu de lemnu peste tirnav'a mare, tinatoriu de Dominiulu archiepiscopescu.

Computulu speselor de didire — luandu afara materialulu de lemnu nelucratu, care se va prestá de cátra curte — face 8430 fl. v. a. —

Concurentii P. T. Domni maestrii de didire, pe lángha depunerea vadiului de 10% — cu ocaziunea licitatiunei tinende, au de a produce documentele despre sciintia arhitecturiei, si unu documentu legalu despre cautiunea de 8430 fl. v. a. —

Planulu, Computulu si celelalte conditiuni se potu vedea la tota un'a óra in Cancelari'a Provisoratului subscrisa. —

Provisoratulu Metropolitanu.

8—3 Publicatiune de licitatiune.

In 13 Martiu st. n. 1866 se voru rearendá pe calea licitatiunei crescande pe tempulu pásiunatului in anulu 1866 in cancelari'a universitatii a natiunei sasesci in Sabiu, piati'a mare nr. casei 183 in óre datinate oficióse muntii urmatori de pásiunatu.

Nr. pos.	teritoriulu muntelui	N u m i r e a	marimea fetei jugere stingen		pretiulu de inceperu a licitatiunei	
			□	□	fl.	xr.
1	Gin'a:	Grópele de susu	794	600	50	—
2		„ de josu	452	890	50	—
3		Stias'a de susu	389	1000	60	—
4		Stias'a de josu	600	.	50	—
5		Hanesiu de susu	1676	1400	65	—
6		Hanesiu de josu	1686	1400	65	25
7		Groas'a de susu	1419	600	70	—
8		Groas'a de josu	1387	800	50	—
9	Orlatu:	Saracinu mare	1253	100	95	—
10		Saracinu de mijlocu	1413	900	230	—
11		„ „ lature	1141	700	161	—
12		Balintu mare	1101	900	103	10
13		Balintu micu	650	1000	100	10
14		Balu	929	1300	277	10
15		Furnic'a	1546	.	110	60
16		Oltiavu	1425	.	122	60
17		Stricatu	1750	.	89	10

Fia-care licitantu are inainte de licitatiune a depune vadeumulu constatoriu in bani in suma de 10% socotita dupa summ'a de inceperu a licitatiunei, care vadeumu la acei, pe cari nu va remané arenda, se va dá innapoi; dara arendatorului numai atunci se va dá inapoi, séu i se va computá in summ'a de arenda, dupa ce va fi depusu cautiunea contractuala.

Conditiiunile mai speciale de arendare suntu si inainte de terminulu licitatiunei in cancelari'a susu numita a Universitatii natiunei sasesci in órele indatinate oficióse de vedutu.

Sabiu in 7 Februaru 1866.

Dela universitatea natiunei sasesci.

Burs'a de Vienn'a.

Din 23 Febr. (7 Mart.) 1866.

Metalicele 5%	61 10	Actiile de creditu	143
Imprumutulu nat. 5%	63 20	Argintulu	101 90
Actiile de banca	735	Galbinulu	4 90

La nr. trecutu din eróre s'a pusu nrulu foiei 16 — ceea ce e a se indreptá cu 15.

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.